

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A Hivatalban átvéve:
Egész évre 16 h.
Negyedévre 4 " "
Helyben hához hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 " "
Videke postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 147. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1915 július 2.

Csapataink Tarlov előtt.

Budapest, július 1. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Kelet-Galiciában a Guila Lita mentén és a Lemberg-től keletre lévő területen a harcok tovább folynak. Csapataink több helyen a Guila Litától keletre emelkedő magaslatokra nyomultak előre és betörték az ellenes állásokba. Hasonlóképp sikerült a szövetséges csapatoknak elkeseredett harcok után Robatin-felé, a folyó keleti partjának birtokába jutniok. A Dnyeszter mentén teljes nyugalom uralkodik. Vievpr formás területén Zamoscot megszállottuk. A Tanev sikágtól északra emelkedő magaslatokat egész terjedelmükben birtokunkba vettük.

A Visztulától nyugatra csapataink a visszavonuló ellenséget egészen Tarlov előttiig követték.

A júniusi zsákmány.

Az osztrák-magyar főparancsnokság alatt északkeleten harcoló szövetséges csapatoknak júniusi összes zsákmánya **524 tiszt, 194,000 főnyi legénység, 93 ágyú, 364 géppuska, 78 löszerkocsi, 100 tábori vasuti kocsi** stb.

Ujabb győzelem az olaszok felett.

Olasz hadszíntér.

Több ellenséges gyalog hadosztálynak a doberdói fensik szélén levő állásaink ellen megújított általános támadásokat az olaszok súlyos veszteségei mellett mindenütt visszavertük.

Az ellenség fő támadása a Mou Talcouetől északkeletre lévő Jagrado Monte Cosichi arevonálunk ellen irányult.

Teldznél és Vermeiglianónál az olaszok behatoltak legelől lévő árkaikba, vitéz gyalogságunk támadása azonban újból visszavetette az ellenséget a völgybe. A Monte Cosich lejtőjét olasz holttestek borítják. Mou Talcouetől keletre emelkedő magaslatokon megkísérelt ellenséges előretörést egy Sagradotól északkeletre intézett támadás és a görzi hídfő ellen intézett több kisebb előretörés hasonlóképpen összeomlott. Az ellenségnek ezen veresége után nyugalom állott be. Rendíthetetlen csapataink összes állásainkat erősen tartva emelkedett hangulatban készen állanak az újabb harcra.

Az Isonzó északi szakaszán és a karinthiai határon az ágyuharc tovább tart. Höfer.

Mackensen

Brest-Littowsk ellen vonul.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A Temps pétervári értesülése szerint ott valószínűnek tartják, hogy Mackensen tábornagy nem Lublin, hanem Brest-Littowsk felé nyomul

előre, miáltal az oroszok összes Visztula-melletti állásai tarthatatlanokká lennének. A Temps reméli, hogy ez a hadművelet lehetetlen, mert a vidéken hiányzanak a vasutak. Mackensen valószínűleg az oroszokat körül fogni igyekszik, hogy ezáltal az orosz sereget elvágja bázisától.

A cár már a néphez fordul.

Pétervár július 1. (Pétervári Távirati Ügynökség.) Egy a miniszterelnökhöz intézett cári leirat így szól: Az ország minden részéből olyan jelentések érkeznek hozzám, melyek az orosz nép amaz erős akaratáról tesznek tanubizonyságot, hogy minden erejüket a hadseregnek akarják szentelni. A nemzet emez egyetértéséből rendíthetetlen bizalommal vagyok egy boldog jövő iránt. A hosszantartó háboru mindig új erőfeszítéseket kíván, de minthogy az egyre növekvő nehézségeket legyőzzük és a hadszerencse váltakozó esélyeit bátran fogadjuk, megerősödik szívünkben az az elhatározás, hogy a harcot Isten segítségével az orosz hadsereg végleges győzelméig fogjuk folytatni.

Az ellenséget le kell verni, különben a bébe lehetetlen. Oroszország kimeríthetetlen (?) erejében bizva, elvárom, hogy a kormány és a közintézmények, Oroszország ipara és a baza minden hű fia osztályra való tekintet nélkül szolidárisan és egységesen dolgozni fog, hogy bátor hadseregünk szükségleteit kielégítsük. Ez az egyetlen nemzeti probléma töltse el a legyőzhetetlen Oroszország polgárainak szívét. Az élelmezés kérdésének megoldására külföldi bizottságot küldött ki a törvényhozó kamara és az ipar képviselőiből, ezenkívül szükségesnek tartom a törvényhozó testületek újabb összejövetelének időpontját siettetni, hogy az orosz nép is megszólalhasson. A дума és a birodalmi tanács üléseinek újrafelvételét legkésőbb augusztusra határoztam el, megbízom a minisztertanácsot, hogy a háboru által szükségessé vált törvényjavaslatokat utasításaim szerint készítsék el.

Olaszország tiltakozik Albánia megszállása miatt.

Genf, július 1. A Herald jelenti Rómából: Olaszország komoly előterjesztésekkel élt Nisben és Cetinijében Albániának Montenegró és Szerbia által való megszállása ellen.

Salandra a frontra utazik.

Köln, július 1. Mint a Kölnische Zeitungnak jelentik. Salandra utazása a főhadiszállásra nagy feltűnést kelt, Olasz politikai körökben sokat beszélnek róla, hogy Viktor Emánuel annak idején egy dekrétummal a genuai herceget a király helyettesévé tette meg és megbízta vele, hogy minden ügyet intézzen, csak a legfontosabbakat tartván fenn magának. Általános meggyőződés szerint Salandrárt a balkáni helyzet készítette, hogy a királyhoz utazzon. Az Avanti szerint Salandra utazásának okát a monarchia és Szerbia között állítólag történt megállapodásról elterjedt hírekre kell visszavezetni.

A római kérdést meg kell oldani.

Budapest, július 1. Az olasz sajtó Gaspari biboros államtitkár nyilatkozatait, melyeknek autenticitását az Osservatore Romano által történt reprodukciójuk mutatja, arra használja fel, hogy szinlelt megalégedéssel napirendre térjenek át, az előzetes cenzura által mindenkor nagy figyelemmel ellenőrzött Popolo d'Italia kijelenti, hogy Olaszországnak nincs ideje rá és nem is tartja opportunusnak, hogy 1870 óta teljesen elintézt és túlhaladottnak tekinthető ugynevezett római kérdéssel foglalkozzon. A pápának megvan az a minden olasz polgártól megvont privilégiuma, hogy cenzura nélkül irhasson és valósággal áruló módon beszélhessen. A pápa ezzel elégedjék meg, amíg Olaszország elintézte külső ellenségeit és a háboru után belső ellenségeivel számolhat le.

Olasz tartalékosok forongása.

Budapest, július 1. (Saját tud.) Svájci lapok közlése szerint az olasz tartalékosok között egyre tovább terjed a háboruellenes propaganda.

Összeül az olasz minisztertanács.

Budapest, július 1. Luganoból jelentik: A Stampa szerint Salandra miniszterelnök Viktor Emánuel királylyal tanácskozásait befejezte. Csütörtökön várják vissza Rómába, mire nyomban összeül a minisztertanács.

Izgatások a pápa ellen.

München, július 1. Az Abendzeitung a pápa interviewjával kapcsolatban egy római levelet közöl, melyben többek között ez áll: Gyanus elemekből és papiruhába vagy barátcsuhába öltözött, mindenre képes emberekből álló nagy tömegek vonulnak keresztül Róma főbb utcáin és ritka tüntetéssel a pápától való elszakadásra és azonnali új pápaválasztásra izgatnak. Olyan pápát követelnek, aki nem lesz eszköze a lutheránus német császárnak. A népet azzal a borzalmas hazugsággal csalják, hogy a pápát Berlinből megvesztegették. Bár őrzik a Vatikánt, ez a védelem nem kielégítő és tartani lehet attól, hogy támadások történhetnek a pápa személyének és környezetének biztonsága ellen.

Nem lehetne csodálkozni azon, ha a pápa elhatározná magát Róma elhagyására és a négyesszövetség egy kreaturájának előkészítené az utódlást. A népet elárasztják a francia nyelvű brosurák tömegével, melyek telve vannak sértegetésekkel a pápaság és a németbarát szent kollégium ellen. A pápának Latepiével folytatott beszélgetése nagyon kellemetlenül érintette az olasz kormányt, tekintettel először Cadorna csekély előrehaladására, ami lohasztja az egész országban a háboru lelkesedést és másodsor a lybiai csapatok vigasztalan helyzetére való tekintettel, amelyeknek vissza kellett vonulniok, úgy hogy küszöbön áll Tripolisz kiürítése és harmadsor Szerbiának és Montenegrónak Olaszország reményeit keresztülhúzó eljárására való tekintettel Albániában, valamint Görögország fenyegető magatartása miatt, mert félt, hogy az Olaszországot Valona feladására fogja kényszeríteni és végül negyedsor a nép csekély hajlamára való tekintet-

tel a hadikölesön jegyzésénél. A kormánykörök ugyanis éppen a Vatikánnal szoros viszonyban álló intézetektől reméltek jelentékeny jegyzéseket. Ez a várakozásuk a pápa eljárása miatt vízbe esett.

Repülőink bombázták Belgrádot.

Budapest, július 1. (Saját tudósítónktól.) A Pester Lloyd tudósítója jelenti:

Höfer altábornagy tegnapi jelentése szerint repülőink jó eredménnyel bombázták a belgrádi hajógyárai és az Obrenovától délnyugatra lévő orasaci csapattábor. A bombázásról a következő részleteket jelenthetem:

Az Orasac és Belgrád elleni légi támadásunkat két repülőgépünk végezte Losonezy Béla és Sersich Ferenc pilótáfohadnagyk vezetésével. Ledobott bombáik nagy pusztításokat vittek véghez. A belgrádi egyetlen szerb hajógyár több helyen kigyuladt. A bombák a belgrádi katonai táborokban nagy pusztításokat okoztak. A katonai barakkokban több helyen tűz ütött ki.

Az angol parlament Anglia veszedelméről.

Budapest, július 1. Az angol parlament szónokai nyíltan tárgyalják azt a nagy veszedelmet, mely Angliát fenyegeti. Houston (unionista) így beszélt:

A történelem folyamán sohasem volt országunk helyzete olyan kétségbeesítő, mint most. Az előző kormány mindent megtett, hogy az országot ámitgatással biztonságba ringassa. Most koalíciós rendszerünk van, mert a hadügyminiszterium saját bürokratizmusa miatt a munició-kérdésben óriási botlott és összeomlott. Az új kormány kötelessége a teljes igazságot megmondani. A háboru tizenegy hónapja után: a helyzet patt.

A németek nem úgy viselkednek, mintha keleten megverték volna őket. Ha sikerül nekik az oroszokat visszazünniök, akkor csapatokat küldhetnek a nyugati frontra, Calais ellen vonulhatnak, onnan Dóvert és Folkhestonet nehéz ágyúkkal bombázzhatják és a bombázás fedezete alatt légi támadást vagy Angliába való betörést kísérelhetnek meg.

A francia katonák sisakja.

Budapest, július 1. A lyoni Nouvellist jelenti Párisból: A hadügyminiszter rendelkezésére legközelebb szétosztják az új sisakot a haretéren levő katonák között. A sisak súlya 270 gramm és 7 milliméter erős acélbádogból készült, amely a srappnell-golyók okozta sérüléseket 60 százalékkal redukálja.

CIPÓ
ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

A közigazgatás június hónapban.

A közigazgatási bizottság ülése

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését. Fontosabb dolog nem került elintézés alá s csak a felmerült folyó ügyeket, felebezéseket tárgyalták.

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt jelen voltak: Rimler Károly polgármester, Lukács Odön főjegyző, Németh István kir. pénzügyigazgató, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, May Sándor kir. főmérnök, dr. Mayer László v. főorvos, Baróthy Pál kir. ügyész, dr. Dóri István v. alügyész, dr. Istvánffy István árvaszéki elnök, Molnár Imre közgazd. felügyelő, Sulyok István, dr. Mihelyfy Lajos, dr. Medvigy Gábor, dr. Adorján Ármán.

A polgármester havi jelentésének főbb adatai a következők:

A közegészségügyi állapot júniusban kedvező volt, mert a születések száma öttel multa felül a helybeliek halálzásának a számát. A születések száma a háboru miatt csökkent. A helybeliek halálzásának száma 20-al kevesebb, mint a mult hónapban, míg az idegenek és katonák halálzásának száma 30 al emelkedett.

A fertőző betegségek közül a kanyaró 45 esetben fordult elő, 3 halálzással; — a difteritisz 5 esetben, 1 halálzással; — a vérheny 6 esetben halálzás nélkül; — a hasihagymáz 34 esetben, 12 halálzással, a megbetegült közül 21 katona és 2 idegen; — vérhas 2 esetben, 1 halálzással; — küteges hagymáz 5 esetben, mind idegen katona, elhalt 2; — ázsiai kolera 4 esetben, elhalt 3, mind katona. Ugy a küteges hagymáz, mint a kolera behurcoltatott. Előfordult még 4 bárányhimlő és 1 fültömírigylob. A helyi eredetű fertőző betegségek csökkentek csupán a kanyaró szaporodott lényegtelenül.

A járványkórházban ápoltak 168 beteg; a gyermekkórházban pedig 81 fekvő és 452 bejáró beteg gyermeket.

Született 39 fiu, 46 leány, összesen 85 gyermek; elhalt 128 férfi, 70 nő, összesen 198 egyén.

A közbiztonsági állapot június hó folyamán normális volt. Lopás 129, sikkasztás 21, csalás 11, okirathamítás 1, súlyos testi sértés 8, könnyű testisértés 14 fordult elő. — Letartóztatva volt 7, — eltoloncoltatott 126.

Kincstári adóban befolyt 34966 korona 57 fillér, községi adóban 25170 korona 86 fillér.

Június hó folyamán kiadott 16 új iparigazolvány, megszünt 8 iparüzlet.

A polgármester havi jelentését tudomásul vették.

A hadműveletek folytán előálló földadóleírások körüli eljárás tárgyában kiadott miniszteri rendeletet kiadták a városi tanácsnak.

Az italmérési illetékek osztályozása ellen beadott felebezések elhárítására kiküldött bizottság elnökéül dr. Mihelyfy Lajost, helyettes elnökéül dr. Adorján Emilt választották meg.

Említésre méltó még a kultuszminiszter leirata, amelyben értesíti a kir. tanfelügyelőt, hogy ez évben a tankötelesek összeírását kivételesen felfüggeszti. A leiratról értesítették a polgármestert.

Átirási illeték és egyéb apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Szedjük össze nélkülözhető réz, ólom, ón, bronz tárgyait s ajándékozzuk hadi célra.

Az olasz szabadkőművesek háborúja.

Írta: Burján Károly.

(Vége.)

Folyóiratunk múlt számában már utaltunk a német félhivatalos Wolff ügynökség ama jelentésére, amely hírül hozta hogy a quartói Garibaldi-émlék leleplezésén az olasz szabadkőművesek 400 zászlóval vettek részt s az ünnepséget viharos háborus állásfoglalással formálták át. A szabadkőművesség legilletékesebb képviselője, az olasz Nagy Oriens-páholy áprilisban félreérthetetlenül leszögezte a szabadkőművességet a legbecstelenebb háboru mellé: „Mi követeljük a háborút a két középponti hatalom ellen, amely a haladással szemben a barbárságot képviseli. Az emberiség nevében akarjuk a háborút Németország ellen. Olaszország igazi nevében akarjuk a háborút Ausztria ellen. Szabadkőművesi hitvallásunk nevében is követeljük a háborút. Háborút a német militarizmus megsemmisítésére; háborút a teutonizmus ellen **kegyelem nélkül, könyörület nélkül**, (oh, szent szabadkőműves humanizmus! Szerk.) a jog és igazság nevében.“ Az ember megborad akkora cinikus aljasság láttára. Az ártatlan „filantrópok“, a szelid nyájas szavú, jótékonykodók hitvallásuk nevében háborút követelnek, háborút kegyelem, könyörület nélkül a mi véreink ellen. Az assaszinok kibérelhető gyilkos hada nem tett tanúságot ennyi alattomos elvetemültségről. D'Annunzióról (apját Rapaport, Móricnak hívták), mint a francia szabadkőművesek megfizetett ügynökéről külön alig kell szólnom.

Közelfekvő kérdés, vajjon milyen a mi házi szabadkőművességünk s milyen viselkedést tanúsít az olasz testvérek „kulturális tevékenység“-vel szemben? Rettenetes vád terheli a magyarországi szabadkőművességet; a vád elviselhetetlenül súlyos voltát éri is, ami kitűnik abból, hogy végre május hó 30 án Bókay Árpád egyetemi tanár, „a Magyar Symbolikus Nagypáholy nagymestere a Világban nyilatkozott s maga a Nagypáholy is nyilatkozatot tett közzé. Természetesen tagadtak minden szolidaritást a háborúra izgató olasz testvérekkel. Bókay nagymester ur hosszú nyilatkozatára kedvünk volna csak annyit mondani, hogy „már megint kezdí?“ Bókay nagymester ur disztinválni óhajtana, vajjon „a háborus agitációban egyes szabadkőművesek vagy maga a szövetség volt e érdekelve?“ Az olasz Nagy Oriens-páholy fenti nyilatkozata után, melyről a nagymester ur bizonyára előbb szerzett tudomást mint mi, Bókay tanár urnak még kétségei vannak? A quartói ünnepségen 400 zászlóval hivatalosan megjelent és a háborút éltető szabadkőművesség akciójáról nem tudna semmit? S azt hiszi a nagymester ur, hogy a félkegyelműeken kívül Magyarországon el lehet hitetni valakivel, hogy a „szabadkőművesség szelidséget, megértést, kölcsönös méltányosságot és könyörületet“ hirdeti? Méltóztassék már fölhagyni ezekkel a tréfás szólomokkal. Hiszen mi készséggel elhisszük, hogy üres és egyben ügyes jelszavakkal sokáig el lehet targonálni a valódi célokat, de sunt certi denique fines. Aki a hazai szabadkőművességet ismerni akarja, az olvassa el a buzgó és ideális lelkű Miklóssy István „A szabadkőművesség önleplezése“ és „Nyílt interpelláció a belügyminiszterhez a szabadkőművesség ügyében“ c. hiteles adatokból összeállított könyveit, kísérvé figyelemmel a Kelet c. hivatalos szabadkőműves lap, a profán világ megdolgozására alapított szabadkőműves ujság, a Világ fejtegetéseit a profánok „megnevelésére“ alapított Galilei-kör, a Társadalomtudományi Társaság (Huszadik Század) működését, s akkor a nagymester ur által definált szabadkőművességet keresse meg valahol a Holdban, mert ezen a sár-

tekén ugyan bajosan fogja megtalálni. Allítjuk, hogy a magyarországi szabadkőműves szekta páholyokon belül, páholyokon kívül, állandóan izgatott, lázított, a vallás, elsősorban a keresztény vallás, a haza, a katonai intézmény, a királyság ellen s a legkényszerűbb következetességgel szította a polgárháborúhoz vezető osztálygyűlöletet.

A szabadkőművesség volt egyúttal az, amely élén Jászi Oszkár a tudományt az atheista nemzetköziség és a mezitlábaskodó demagógia eszközévé igyekezett lealacsonyítani. Hogy mindezt a „szelidség, megértés, a kölcsönös méltányosság és könyörület“ nevében eslekedte volna, azt gondolkodó emberrel elhitetni nem lehet. Hogy ez valóban így van, annak igazolására csak néhány jellemző adatra utalok. A Kelet 1910 decemberi számában ez olvasható: „Soha igazán emberi és emberi hivatáshoz méltó erkölcsök nem fognak elterjedni e világon, míg a vallás-erkölcsök dogmái szerint nevelik az iskolán belül és kívül az emberiséget... A jó és rossz közt való különbség felismerhetetlenné lett, mihelyt a végzetes istenszeme jelent meg mögötte...“ Milyen méltányosak és szelidek pl. az alábbi szavak, melyek a Kelet 1911 december 25-iki számában jelentek meg: „Minden vallás klerusával szemben állónak vallja magát a... szabadkőművesség és nyíltan felveszi a harcot ellenük s folytatni fogja addig, amíg sikerül.“ A Kelet 1912 március 31-iki példányá szerint az egész szabadkőművesség feladata „elégedet lenséget kelteni azokban, akik nincsenek tudatában elnyomott helyzetüknek.“

Hol van ezekben a kegyetlenül, ember-telenül lelkiismeretlen szavakban a „szelidség, kölcsönös megértés, békére való törekvés?“ Vermes Mór nevű ur a Prometheus-páholy 1910 nov. 15-én tartott ülésén ellenmondás nélkül mondhatta: „Az emberi haladást hátráltató tényezők legfőbbike az Egyház volt, elsősorban a keresztény Egyház... a szervezett Egyház ellen csak a szervezett szabadkőművesség képes sikra szállni.“ (Kelet 1910. 15. sz.) Hogy milyen királyhű szövetség a magyarországi szabadkőművesség, annak illusztrálására szolgáljanak a következő sorok: „(A páholy): a szabadkőműveseket már most a jövő demokráta respublikába neveli be. Az eljövendő köztársaság életét élteti velünk már ma s miközben odakünn dühöng az osztályharc... a szabadkőművesség a páholyokban... reális valósággá fejleszti a profán világtól nem is sejtett új világot, a köztársaságot... Azért tehát sohase feledjétek testvérek, hogy a páholy nem klub, nem egyesület... hanem a páholy az eljövendő államrendszer megtestesítője... Itt nincs korlátlan uralkodó, gögös hadsereg és szervilis papság.“ Maguk a szabadkőművesek (persze a páholy jótékony homályában) megvallják, hogy a jótékozsági akciókat mellékes, jelentéktelen célnak tekintik. Ime egy, a Benjamin testvérek (ujdon-sült szabadkőművesek) felvétele alkalmával tartott beszéd egy passzusa: „Bizonyára ti hallottátok már, hogy a páholyok sok jót tesznek. A profán világ alig is tud róluk egyebet, mint hogy a páholyokban jótékony-ságot gyakorolnak. (Dehogy is nem tud!) Hát ebben van valami igazság kedves Benjamin-testvérek...“

De profánok és kőművesek egyaránt tévednek, ha azt gondolják, hogy ez a páholyok főmunkája. (Dél, szkes páholylap.) Hogy kik ők s mik az igazi céljaik, arra megfelel a Kelet 1911. 10. száma: „Összeesküvők vagyunk. Naponként újra, meg újra szent hittel és dacos keserűséggel esküszünk össze ez ellen a társadalmi rend ellen... Igenis összeesküszünk ez ellen a társadalmi rend ellen s amennyi erőt a V. E. N. É. (világegyetem nagy építőmestere) belénk oltott, annyi erővel küzdünk az összerombolásán“. Legyen szabad kíváncsiaknak lennünk, hogy ezekkel a republikánus összeesküvés i gykezetettel hogyan fér össze Bókay nagymester ur királyi udvari taná-

csi címe? A „dacos keserűséggel összeesküvő“ köztársasági érzelmű testvéreknek nincs ez ellen semmi elvi kifogásuk?

Nem kell hozzá Aristoteles elméje, hogy a magyarországi szabadkőművesség igazi célját abban lássuk, hogy az „ártatlan filantrópok“ voltaképp egy atheista, nemzetietlen köztársaság megalapításán fáradoznak.

Utalok még Jászi Oszkár minden nemzetiségi irredentizmust melengető igyekezeteire, megemlítem, hogy Jászi Oszkár a sarajevói gyilkosságot követő nyomozások kapcsán a hatóságokat programrendezéssel vádolta, az 1910-i sarajevói (Varesanin, akkori tartományi főnök ellen irányuló) merényletet a Huszadik Század védelmébe vette, hogy a Világ és a Huszadik Század az orosz pénzen szított ruthén elszakadási mozgalmakat heteken át a magyar papságot és tisztviselői kart türelmetlenséggel vádolva, szorgoskodott ártatlan színben feltüntetni. Erről a társaságról merészeli Bókay nagymester állítani, hogy „szelidséget, a békét az emberek kölcsönös megértését“ szolgálja?

Lássuk csak, minő taktikát folytatott ez a humanizmusnak eljegyzett társaság a jelen háboru folyamán. A Jászi Oszkár szerkesztette Huszadik Század következetesen a leghüvösebb magatartást tanúsítja a nemzeti létünkért folytatott harcral szemben, soha nagy ügyünk irányában egyetlen lelkes, a magyarság iránti szimpátiáról tanuskodó sor nem jelenik meg berne, sőt a f. é. januári számában vakmerően rátámadt a sajtóra, amiért az a magyar katonai vitézségét dicsőítette, tehát megtépzni igyekezett véreket ontó harcaink babérait; már másodízben ront neki ügynöki modorában Werner Sombartnak, a világszerte ismert német tudósnak, mert belőle a lelkes német patriótát ki mer törni. Amióta az olasz konfliktus kiélesedéséről a nyilvánosság értesült, a Világ taktikája az volt, hogy a félhivatalos jelentéseknek a szabadkőművesekre utaló részét egyszerűen nem közölte le. Mikor pedig már a hadüzenet küszöbön állott, előállt Jászi Oszkár s ratulisztikával el nem tüntethetvén Olaszország királyi szóval megbélyegzett pártatlan hitzegését, egy merész katilinárius mozdulattal kvalifikálhatatlanul vakmerően Itália rut szerződészegését és ok nélkül indított hadjáratát igyekezett a nemzeti eszmének és az egyháznak a nyakába varni. Semmi kétség, hogy rövid idő múlva az olasz katolicizmus vezérszerepet fog vinni a militáris szenvedélyek aláfűtésében. (Világ 1915 május 23. sz.) Szóval ahelyett, hogy a konstatálható valóságról értekeznek, a talán Szadagorából eredezhető ihlet birtokában Jászi Oszkár főmester fölcsap jósnak. Mindezt merészelt tenni az utca porában meghempergetett szociológiai legfőbb bajvivója akkor, amikor az olasz Nagy Oriens-páholy fenti cikke már régen megjelent a félhivatalos értesítések egyremásra félreérthetetlenül megállapították a szabadkőművesség semmivel sem menthető bűnösségét. Mikor pedig gróf Tisza István miniszterelnök a fölháborodás hangján közölte a parlamentben az olasz király régebbi, barátságáról biztosító táviratát, a Világ másnap „A legelső olasz gavallér“ címen vezércikket írt s raffinált furfangossággal ugyan, de félre nem érthető célzásokkal általában a királyi intézmény tekintélyét törekedett aláásni. Mindenki tudja, hogy az olasz királyság tisztára szabadkőműves alkotás, melyben a király semmi egyéb, mint a páholyok ideoda rángatható bábja. Miért elsősorban a királyt vagy épen általában a királyságot támadni mikor ő csak szabadkőművesek eszköze, aki csak a páholyhatározatok kénytelen szentesítője volt s nem a felbujtót?

Ezek után komolyaknak és őszintéknek vehetjük-e Bókay nagymester és a Symbolikus Nagypáholy mosakodásait? A mi feleletünk az, hogy a szabadkőművesekről lévén szó, mil admirari (semmin sem csodálko-

zunk.) Egyebekben talán érdemileg megfelelt a kérdésre a szabadkőművesség napilapja, a Világ: „A vádlottnak szent joga a saját bőre érdekében hazudni is.” (1911 aug. 23.)

Miért volt keserű a tengeriliszt?

Rossz volt a malmokkal kötött szerződés. Új szerződést kér a közönség.

Az elmúlt nehéz téli időszak alatt csaknem mindennapos volt a panasz a tengerilisztre. Hiába keverték azt bármilyen arányban is, föltétlenül elrontotta az egész kenyert. Panaszszal pedig akár egyenesen a sóhivatalhoz fordulhatott a közönség, orvoslást nem találhatott, mert a liszt minden tekintetben a szerződésnek megfelelő volt.

A malmokban kimehetett a legkompetensebb ellenőr is. A tengerilisztet a szerződésnek megfelelő anyagnak találta. A malmok szigorúan betartották a szerződéseket. Éppen ebben a szigorú betartásban volt a hiba. A szerződést a zöld asztal mellett készítették. A közönség még laikus volt. Azt sem tudta, hogy mi az a tengeris kenyér, tehát nem is adhatott senki tanácsot. A malom tulajdonosok azonban szakemberek voltak, nekik kellett volna tehát felszólalniok. Nem tették! Sokan ebből arra következtethetnek, hogy a malmok teljesen a maguk kezére akarják ezzel megszerezni a kenyér kezelését, csak azért, hogy a közönség teljesen az ő kezükben legyen.

A tengeri őrlésének van egy sajátága. A buza őrlését minden különösebb mellékes művelet nélkül el lehet végezni. Őrlés után azonnal lehet vásárolni és forgalomba hozni. A tengerinél egészen másképp van. A tengeriliszt ugyanis mikor a kövek közül kikerül oly forró, hogy az ember nem bírja el a tenyerén.

Hogy a liszt használható legyen, a malmokban mintegy egy kilométer hosszú csatornán jön le a kövek közül. Ez az utazonban akármilyen hosszú is, még sem képes kihűteni oly rengeteg tengerilisztet, mint amennyit a forgalomba egyszer kihoznak. Így aztán az összekevert buzaliszt a forró kukoricaliszttel teljesen használhatatlanná válik.

A forró tengeriliszt 3 óra alatt teljesen keserűvé válik. Előzőleg tehát, még a keverés előtt ki kellene hűteni a lisztet. Ehez azonban jelenleg nincs a malmoknak megfelelő készülékük. De meg nem is kötelesek vele, mert a szerződésben nincsenek rá kötelezve. Nem a buza volt tehát a hibás, mert épen egy szakértő nyilatkozata szerint az egész országban Nagyvárad közönsége kapta a legjobb buzát, azonban akármilyen finom is a buza, a forró, fojtott tengeriliszt 3 óra alatt élvezhetlenné teszi. És a legmeglepőbb a dologban az, hogy ezt a malmosok is tudják.

A jövőre nézve leghelyesebb lesz, ha a megkötött szerződést megváltoztatják. A malmok egyszerre csak egyféle gabonát őrlnek s a tengeriliszt keverését a fogyasztó közönségre bízzák. A közönség elégtelensége tetőfokán állott az utóbbi időben. Ha gyorsan nem segített volna az új-buza- és az ó-buza-

bőség a helyzetben, a közönség követelte volna az orvoslást. Most csak azt kívánja a közérdek, hogy tessék a szerződést módosítani és tessék a szerződésbe felvenni a tengeriliszt kötelező hűtését. H.

Az élelmiszerek hatósági ára a nagyváradai piacon.

A maximális árak beváltak.

A nagyváradai piacon lassankint helyreállanak a rendes állapotok, sőt most már csirkét is lehet kapni a megállapított maximális árakon, csupán annyit kísérelnek meg a baromfikofák, hogy a kissé nagyobb tollu csirkéket már a sütnivalók közé sorozzák.

A zöldségféléknél egyesek igyekeznek még kihasználni azt, hogy nem mindenki néz mindjárt rendőr után s magasabb árakat kérnek az egyes árukért. Például valamire való karalábét darabonként nem lehet 6 filléren alul kapni.

A július hó 2-4. napjaira megállapított hivatalos árakról a következő hirdetményt adta ki Lukács Ödön főjegyző, mint az élelmezési ügyosztály vezetője:

Nagyvárad város tanácsának az 1914. augusztus hó 5-én kelt 5600 B. M. számú körrendeleten alapuló határozatához képest és az ezzel nyert felhatalmazás folytán az élelmiszereknek a város területén az 1915. évi július hó 2., 3. és 4-én követelhető árait az alábbiakban közlöm:

Tojás és tejneműek:

- 1 darab tojás 11 fillér,
- 1 liter tej 32 fillér,
- 1 liter tejfel 1 korona 30 fillér,
- 1 kiló vaj 5 korona 60 fillér,
- 1 kiló tehénturó 1 korona 20 fillér,
- 1 kiló juhturó 2 korona 40 fillér.

Zsir és szalonna:

- 1 kiló sertés zsír 4 korona 70 fillér,
- 1 kiló zsirszalonna 4 korona — fillér,
- 1 kiló háj 4 korona 50 fillér.

Husfélék:

- 1 kiló marhahus 4 korona 80 fillér,
- 1 kiló borjúhús hátulja 5 korona,
- 1 kiló borjúhús eleje 4 korona 60 fillér,
- 1 kiló sertéshús 4 korona.
- 1 kiló növendék hus 4 kor 40 fill.

Baromfi (élő):

- 1 pár csirke (rántani való) 3 korona,
- 1 pár csirke (sütni való) 5 korona,
- 1 pár ruca (hizott idei) 8-9 korona,
- 1 pár ruca (sovány) 6-7 korona,
- 1 pár liba (hizott idei) 10-12 korona,
- 1 pár liba (sovány idei) 8-9 korona.

Száraz főzelék:

- 1 liter borsó 80 fill.,
- 1 liter bab (fehér) 80 fill.,
- 1 liter bab (tarka) 70 fill.,
- 1 liter köleskása 80 fillér.

Zöldségek:

- 1 fő fejtes saláta 2 fill.,
- 1 csomó retek 6-8 fill.,
- 1 darab karalábé 2-4 fill.,
- 1 csomó zöld hagyma 6-20 fill.,
- 1 csomó sárga répa 8 fill.,
- 1 csomó petrezselyem 8 fill.,
- 1 drb. ugorka (salátának való) 6-20 fill.,
- 1 kiló zöld bab 30-40 fill.,
- 1 liter zöld borsó 50 fill.,
- 1 kiló új burgonya 26 fill.,
- 1 kiló ó burgonya 10 fill.,
- 1 csomó podlutka levél 2 fill.,

1 liter pöszméte 30 fillér.
1 drb tök 30-70 fill.

A felsorolt élelmiszerek árainak ennél magasabban való megszabása az 5600/1914. B. M. számú rendelet 1. § ába ütköző kihágási cselekménynek fog tekinteni s feljelentés esetén a rendelkezés megszegője ellen a kihágási eljárás meg fog indíttatni.

Az említett rendelet 4. §-a alapján a kihágás büntetése 15 napig terjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetés.

Tudomására hozom a vevőközönségnek, hogy azon árusító ellen, aki az előbb felsorolt élelmiszerek árait június 24., 25., 26. és 27-én az előbb megállapított árnál magasabb összegben szabja meg, a feljelentést a piacon szolgálatot teljesítő rendőrközegek bármelyikénél megteheti.

Nagyvárad, 1915. évi június 23-án.

Lukács Ödön s. k.
polgármester helyettes.

Hol van az aprópénz?

A rendőrkapitányi hivatal hirdetménye.

A háborus állapot bekövetkezte óta, de különösen az utóbbi időben városunkban is sürűn merültek föl panaszok az érc váltópénz hiánya miatt, dacára, hogy a magyar kir. pénzverő hivatal a háborus állapot bekövetkezte óta teljes munkaképességének felhasználásával állandóan vert egy koronás, tíz és két filléres ércpénzérmekeket.

Ennélfogva már eddig is tetemes mennyiségű új váltópénz került forgalomba — a fennforgó hiányt azonban mégse sikerült megszüntetni. Ennek a sajnálatos és az ipari, kereskedelmi forgalom, a közgazdasági élet megbénítására vezető körülménynek — az oka abban leli magyarázatát, hogy a lakosság egy része a váltópénzérmekeket elrejté és azokat ily módon kivonva a forgalomból, a hazai közgazdaságnak, ipar- és kereskedelemnek mérhetetlen kárt okoz.

Sajnos, hogy a lakosság ily irányú magatartásához hozzájárulnak azok a lelketlenül terjesztett valótlan rémhírek és amelyek a bankjegyek elértéktelenedésével ijesztik meg a tájékozatlan közönséget, holott a bankjegyek a koronaérték pénzérmeivel és ennél fogva a váltópénzérmekekkel is teljesen egyenlő értékűek, azok érték csökkenéséről terjesztett híresztelések minden alapot nélkülöznek.

Osmerve a nagyváradai közönség mindig humánus és minden nemes cselekedetben elől járó áldozatkészségét, talán fölösleges is hangsúlyozni, hogy a váltópénzérmekek elrejtése és azoknak a forgalomból való kivonása és ezáltal a hazai közgazdaság, a pénz és értékforgalom, nemkülönben a hazai kereskedelem és ipar megbénítása hazafiatal, lelkiismeretlen cselekedet, amely nemcsak mindnyájunk megvetését, de a legszigorubb megróvását és megtorlását érdemli meg.

Akkor, amikor a jelen viszonyok között hazánkban, városunkban a közönség minden hazafias cselekedetére szüksége van, amikor a közönség minden rétegének át kell érezni, hogy a maga szűkebb pátriájának katonája a polgári foglalkozásban: az elrejtett pénzérmekek forgalomba hozatala is hazafias kötelessége a hazug mesékkel elámitott és félrevezetett közönségnek; annál is inkább, mert az elrejtett érmek forgalomba hozatala elsősorban is a nagyközönség minden rétegének érdekében áll.

Nagyvárad, 1915 június 27-én.

Rendőrfőkapitányság.

Egy katolikus tanító a harctérről — tanítványaihoz. Szabados Pál levele.

A nagyváradi ujjvárosi róm. kath. elemi iskolában, mely igazán egyike a legjelesebb tanerőkkel ellátott és legjobb hírű iskoláknak, tudvalevőleg évtizedek óta az a rendszer, hogy a tanító négy éven át „fölvezeti” a növendékeket a IV. osztályig. Ugyanaz a tanítója jövőre a II. osztályban, aki az idén az elsőben tanított és így tovább fel a IV. osztályig. E rendszer mellett a gyermek négy éven át ugyanazon tanító keze alatt lévén, benső, igazán családiasabb kapcsolat fejlődik ki tanító és tanítvány közt.

Az idén a IV. osztályt Szabados Pál vezette, akinek időközben a harctérre kellett vonulnia. A csatatéren megemlékezett az ő kis tanítványairól, akiket negyedik éve tanított s akik most nélküle lépnek ki az iskolából. A tanító honvéd szíve megdobbant. Az ő kis diákjai nem bucsuzhatnak el iskolájuktól úgy, hogy négy éven át volt tanítójuk szeretetteljes bucsut ne vegyen tőlük. És Szabados Pál levelet írt a kis diákoknak. Levelet, aminőt igazi katolikus magyar írhat egyedül.

A levél éppen a IV. osztály vizsgáltára érkezett meg; érdemes egész terjedelemben közölnünk:

Kedves fiaim!

Most, amidőn iskolánkat elhagyjátok, hogy ott szerzett ismereteiteket magasabb iskolában mélyítsétek, tudástokat gazdagítsátok, innen a harctérről is különös szeretettel gondolok reátok s amire 4 éven keresztül is oktattalak: *vallásosságra, hazaszeretetre, szorgalomra, kitartásra buzdítalak benneteket*, mert csak így lehettek Isten előtt kedvesek, így válhattok derék, nélkülözhetetlen polgárává édes hazánknak, melynek igazságos ügyéért ma is annyian, meg annyian küzdünk, így szerezték jó szüleitöknek s nekünk is örömet. Gondoljatok ti is mindenkor szeretettel rám s imádkozzatok értem s ha Isten segítségével haza kerülhetek, majd felnőtt korotokban is keressetek bizalommal fel, mintahogy én is mindenkor szerető gonddal fogok jövő sorsotok iránt érdeklődni, Isten segítsen benneteket!

Szerető, 4 éven át volt tanítótok: Szabados Pál.

Menekülés az orosz fogság elől.

Most, midőn galíciai nagy offenzívánk alkalmával napról-napra az oroszok oly nagy tömege került csapataink fogságába, oly sokan adták közülök meg magukat, még aktualisabbá vált a magyar katonák vitézsége. Katonáink a legszorongatottabb helyzetben is a legvégsőkig védelmezik magukat és ellenállanak, sőt igyekeznek bármi áron megmenekülni az orosz fogság elől.

Erre szép példa K. Sándor hadnagy esete, aki második orosz-angol offenzívánk alkalmával sebesült meg s sebesülésével a nagyváradi kórházba került.

Alkalmam volt K. Sándor hadnaggyal beszélni s ő maga hősiességének a következőkben adta elő:

— Ivangorod előtt állottak akkor csapataink, oly közel a városhoz, hogy a templomok tornyait láthattuk. Azonban az oroszok erőteljes fellépése folytán kénytelen

volt hadvezetésünk a visszavonulást elrendelni.

Egy hajnalban óriási lármára és zivajra felébredve látom, hogy az orosz csapatok rohannva közelednek állásaink felé, s megdöbbenve kellett észrevennem, hogy körülöttem csupán négy ember van, a többiek az éj leple alatt visszahúzódtak. Első ijedelmemben azt sem tudtam, mit csináljak, de elhatároztam magam könnyen meg nem adni. Négy emberemmel, én is gyalogsági fegyvert véve kezembe, elkezdtünk tüzelni a tőlünk alig 30—40 lépésnyire levő ellenségre.

A szemben levő orosz csapatok vezetője, egy szakállas idős ember csapatai előtt haladva, egyenesen nekem tartott, azonban fegyveremet ellene már nem használhattam, oly közel ért.

Ekkor eldobva kezemből a fegyvert, csupasz kézzel támadtam reá és földre tepertem. Azonban az oroszok fenyegető közelsége miatt ott kellett hagynom, és négy emberemmel rohantunk az oroszok elől.

Sikerült elmenekülnünk, mert az orosz csapatok állásainkba érve, felhagytak üldözésünkkel s csak alig lövöldöztek utánunk.

Alig tettem pár lépést, midőn bal karomon erős zsibbasztó lökést éreztem. Odanézek s látom, folyik karomból a vér.

Nem törődtem vele s csak midőn védett helyre érkeztünk, sajnos, csak másodmagammal, mert három emberem ott maradt, akkor kötöztem be vérző karomat.

Ezután három nap és három éjjel bolyongva — esodával határos, hogy az oroszok közé nem kerültünk — végre elértük Radomot, ahol vonatra szállhattunk. Most itt vagyok s alig várom sebem begyógyulását, hogy ismét visszamehessek a harctérre s küzdhessek igazságos ügyünk védelmére.

Izgatással és királlysértéssel vádolt lelkész.

Tegnap tárgyalta a kir. törvényszék Perva Antal bélrogozi gör. kel. lelkész bűnpörét, aki magyarság elleni izgatással és felségsértéssel van vádolva. A vád szerint, amelyet a kihallgatott tanúk megerősítettek, Perva Antal 1914. évi október hó 2-án Trink Vaszali bélrogozi lakos háza előtt, ahol a falubeli parasztok, mintegy tíz-tizenketten, jó falusi szokás szerint beszélgettek, a beszélgetés közben hevesen kikelt a faluban építendő állami iskola ellen:

— Minek nekünk állami iskola, jó lesz nekünk a román iskola is; nem vagyunk mi magyarok, hanem románok!

A dolog megértéséhez szükséges, hogy Bálrogozon pár év előtt gör. kath. felekezeti iskola állott fenn, de ennek megszüntetésével kiadták az iskolaépületet a falu koreszmárosának, aki ott pálinkamérést nyitott.

A fenti napon aztán Perva azt mondta a jelenlevő parasztoznak, hogy a zsidót dobják ki az iskolából, állítsák vissza a román felekezeti iskolát, ahol ő maga fogja majd a gyermekeket román nyelven oktatni. Azonkívül hangoztatta, hogy az iskola földjét, amelyre az állam igényt tart, cseréljék ki egy vizmosásos területtel, mert az államnak ugy sincs szüksége arra a földre. Ezek folyamán tette a vádlott a fenti inkriminált kijelentéseket.

A kihallgatott tanúk, Trink Vaszali, Dago Nasu, Dago Anton és Grünstein Mór a vádlott határozott ellenmondásai dacára több-kevesebb eltérésekkel megerősítették a fenti vádakot.

Grünstein Mór azonkívül a felségsértés dolgában is tanuskodott. Vallomása szerint a múlt év szeptemberében a pápa nála látogatásban volt s beszélgetés közben nagyon kikelt a háború és a magyarság ellen.

— Bárcsak — mondotta — bejőnnének az oroszok Magyarországra, legalább akkor nekünk is jó dolgunk lenne.

Majd tovább folytatva a király ellen fakadt ki:

— Minek csinál a király a háborúval annyi adósságot a nemzetnek?! Nem tudom, hogy ki fogja kifizetni!

Grünstein vallomására az esküt is letette.

A tanuvallomások során azonban kiderült, hogy a kihallgatott tanúk egytől-egyig ellenséges viszonyban állanak a vádlottal, sőt Dago Nasu ellen a Perva kárára elkövetett gyújtogatásért is folyik az eljárás.

A kir. ügyész éppen azért, mert a tanuvallomások terhelő voltak dacára is aggályosak lehetnek, kérte a biznyági eljárási kiegészítést s további tanukihallgatások elrendelését. Medvigy Gábor dr. védő hangsúlyozta, hogy az ügyész is aggályosnak találta a tanuvallomások hitelességét, s ezek alapján kérte a vádlott felmentését.

A törvényszék rövid tanácskozás után az ítélethozatalt elhalasztotta, s elrendelte az ügyben a további tanukihallgatásokat.

HIREK

* **A szerkesztőségéből.** Kakas István joghallgató lapunk belső dolgozótársai közé lépett; Barza Ferenc a szerkesztőség kötelekéből távozott.

* **Fráter Barnabás hivatalában.** Fráter Barnabás alispán egy heti szabadság után tegnap haza érkezett és átvette hivatala vezetését.

* **Konkurzus.** Ma délelőtt 10 órakor tartják meg a konkurzust a papnövendékek közé felvétel végett. A felvételre jelentkezőket tegnap írták össze az egyházmegyei irodában gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök elnökelete alatt a káptalan tagjaiból megalakult bizottság ma dönti el, hogy kiket tart alkalmasnak a papnövendékek közé felvételre. A jelentkezők szép számmal vannak úgy az érettséget tett, mint a gimnázium hatodik osztályát végzett ifjak közül.

* **A jogakadémia új dékánja.** A kultuszminiszter dr. Szandtner Pál nagyváradi kir. kath. jogakadémiai nyilvános r. tanárnak az 1915—16. tanévre a jogakadémia dékánjává történt megválasztását tudomásul vette és öt dékáni tisztségében a megemlített idő tartamára megerősítette.

* **„Szövetségi hűség”-gyűrűk.** Az országos hadsegélyző bizottság igen csinos kivitelű „Szövetségi hűség”-gyűrűket hozott forgalomba. E gyűrűknek árát a lehető legkisebb összegben állapította meg: az ezüst gyűrűkét 3, az ezüstözött fémgyűrűkét pedig 2 koronában. A szövetségi hűség-gyűrűk a Tiszántúl szerkesztőségében is kaphatók d. e. 9—12 ig és d. u. 3 órától kezdve a késő esti órákig.

* **Kinevezés.** A nagyváradi kir. ítélőtábla vezetése alatt álló kir. ítélőtábla *Markovits Zoltán* végzett joghallgatót ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Aczél Zsigmond** a Polgári takarékpénztár vezérigazgatója — tekintettel változott családi körülményeire és megrongált egészségi állapotára — az intézet igazgatóságától nyugdíjaztatását kérte. Az igazgatóság méltányolván a felhozott indokokat, nevezett az intézet érdekében teljesített szolgálatai elismeréseképpen teljes nyugdíj illetménnyel nyugdíjazta.

* **Áthelyezés.** A nagyváradi kir. főügyész *Bódis Gyula* tenkei kir. járásbírói fogházort a nagyváradi kir. törvényszéki fogházhoz helyezte át.

* **A debreceni kolera járvány.** Mint a Budapesti Tudósító közli, Magyarország területéről a június 14-étől 20-áig terjedő héten 190 ázsiai kolerabetegedést jelentettek 125 halálozással. A debreceni hadifogolytáborban, a hol már ez előző héten is nagyszámú koleraeset fordult elő, június 14-étől 20-áig 2560 fogoly betegedett meg és 1600 halt meg. A megbetegedések számának rohamos emelkedése miatt nem volt biztonságos megállapítható, hogy ezekből mennyi volt a koleraeset.

* **Katonai kitüntetések.** A király az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül *Hanak Antal* 19. tábori tüzér ezredbeli alezredesnek, a 7. huszár ezredbeli *Homorogdy Pál* századosnak és gróf *Esterházy Alajos* főhadnagyának, továbbá a hadügyminiszteriumban teljesített kiváló szolgálatainak elismeréséül *Sehr Ferenc* 101. gyalogezredbeli századosnak a katonai érdemkeresztet, azonosítványos III. osztályát adományozta; azonkívül megparancsolta, hogy az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül *Mészáros Iván* 7. huszár ezredbeli tartalékos hadnagyának a legfelsőbb dicséret elismerés újjólag tudtul adassék. A 7. huszár ezredbeli báró *Kapri Valér* százados, ns. *Janakovich Bécsán* Endre és báró *Trauttenberg Imre* tart. főhadnagyokat, dr. *Donner László* ezredorvost, valamint *Jakovits István* 19. tüzér ezredbeli századosot a Signum laudis-szal, *Pless Gyula* 101. gyalogezredbeli tart. hadnagyot az arany érdemkeresztrel a vitézségi érem szalagján, a 7. huszár ezredbeli *Mészáros Gáspár* I. oszt. patkolómeszter és *Wagner Gusztáv* I. oszt. számvivő altisztet pedig a koronás ezüst érdemkeresztrel a vitézségi érem szalagján tüntette ki a király.

* **Rendezési miniszter a háztartási alapot.** A vármegyék háztartási alapja rendszerint a legjobban van igénybe véve. Ebből az alapról fizetik az összes közigazgatási kiadásokat. Érthető tehát, ha a legtöbb esetben ennél az alapról mutatkoznak a legnagyobb differenciák, melyeket a vármegye csak nagynehezen tud rendezni. Ezek a bajok nemcsak Biharvármegyére vonatkoznak, hanem az egész országra. A miniszter most országosan akarja rendezni ennek a fontos alapról az ügyét és az összes különböző terheket hajlandó az állam terhére kifizetni. A rendezés foganatosíthatása végett Biharvármegyétől is felkérte a háztartási alapról szerkesztett kimutatást. A miniszter a számadást realitásnak találta és a mutatkozó hiányt ki is utalta. A hiány mindössze 11940 korona és 19 fillért tesz ki. Ez a hiány onnan ered, hogy az alapról nagy kintlevőségek vannak. A kintlevőségek szigorú behajtását elrendelte a miniszter.

* **A Hadsegélyző Hölgybizottság megalakulása.** A nagyváradi Hadsegélyző Hölgybizottság alakuló gyűlésére szóló meghívók aláírási ívét a Vörös-Kereszt kiküldöttéi e mai naptól kezdve veszik lát-

tamoztatás végett az erre felkért urhölgyekhez. A gyűlés július 5-én délután 6 órakor lesz a Városházán. Kéri és reméli a Vörös-Kereszt Elnöksége, hogy a Magyar Királyi Honvédelmi Miniszterium Hadsegélyző Hivatalának hozzánk intézett kérelmére, miszerint a vitéz katonáink özvegyei és árvái érdekében kifejtett humanitarius munkájában aktív munkatársul óhajtaná megnyerri a nagyváradi női társadalmat, ezen tisztséget legyenek szívesek elfogadni és megjelenni az alakuló gyűlésen. A nagyváradi társadalom asszonyai és leányai példátlan nagylelkűségének és a nagy idők szellemétől való ihletettségének újabb megnyilvánulása legyen a nagyváradi Hadsegélyző Hölgybizottság megalakulása és munkálkodása.

* **Dr Fodor Gyula halálához.** Tegnap számunkban hírt adtunk dr. *Fodor Gyula* ügyvéd elhunytáról. Dr. *Fodor Gyula* már évek óta nem folytatott ügyvédi praxist, betegsége megfosztotta járóképeségétől, de azért érdeklődött a társaság iránt s tolszékén gyakran lehetett látni a Royal kávéház terraszán. A halottat lakásán ravatalozták fel. A nagyváradi ügyvédi kamara kcsorut helyezte dr. *Fodor Gyula* ravatalára. Dr. *Adorján Emil*, az ügyvédi kamara helyettes elnöke koszorúmegváltás címén 20 koronát adományozott az ügyvédi segélyalap javára. A gyászszert alkalmából az ügyvédi kamarától a következő értesítést vettük: „Az ügyvédi kamara t. tagjait felkérjük, hogy néhai dr. *Fodor Gyula* ügyvéd ur temetésén — pénteken délelőtt 10 órakor megjelenni és érdemes karitásunk végtisztségének megadásában testületileg részt venni szíveskedjének. Nagyvárad 1915 július 1-én Dr. *Adorján Emil*, elnökhelyettes. Dr. *Thury Kálmán*, titkár.”

* **A Vörös Kereszt háborus délutánja Mezőtelegden.** A jótékony nemes szivvirága mindenütt kinyílik. Ott pompázik a gazdag díszes palotájában, a szegény szűkös hajlékában, de mindenki adja, amit adhat, mindenki megteszi amit megtehet, a háboru szerencsétlen áldozatai érdekében. Az Országos Vörös Kereszt Egyesület mezőtelegdi fiókjá is háborus délutánt rendez e hó 4-én, vasárnap délután. Ugyanaz a nemes intenció nyilvánul meg ott is, ugyanolyan díszes műsor szerepel ott is, mint nálunk, s bizonyára az eredmény sem lesz kisebb, mint a mi nagy jótékony Várakunkon. A műsor igazán elsőrendű és nagy értékű. *Telegdi József* képviselő megnyitót tart, *Besser Hugó* róm. kath. plebános ünnepi beszédet mond. *Gödör László*, a híres baritonista énekel s azonkívül még sok sok kedves szám alkotja a programot. A műsor különben a következő:

1. „Elnöki megnyitó.” Tartja: *Telegdi József* országgy. képviselő. 2. *Doppler: „Honfidal.”* Énekl. a műkedvelők vegyeskara. 3. *Leel-Össy Albert:* a) „Az anya és gyermeke”; b) „Ósatadal.” Szavalja *Keltz Malvine*. 4. *Hertzka: „Ima”; * * * „Sibériai dal.”* Énekl. *Gödör László*; zongorán kíséri *Hagedorn Jánosné*. 5. „A magyar vitézség.” Ünnepi beszéd. Tartja *Besser Hugó*. 6. *Offenbach: „Hoffmann meséi”* ből; *Dienzl: „Liliomszál.”* Énekl. *Hagedorn Jánosné*. 7. *Abrányi E.: „Mi a haza?”* Szavalja *Baka Béla*. 8. *Erkel: „Bánk-bán”*-ből. Énekl. a vegyeskar.

* **Forolin** biztos és gyors hatású háziszser kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagtalan! nem zsiros! nem ragad! Ara 1 korona. Kapható *Farkas István Apolló* drogeriájában *Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota.*

* **Gépész, szakképzett,** keres nyári cséplést esetleg javítást. Cim a kiadóban.

* **Okleveles tanító, a nagy szünetidőre magántanítást vállal.** Cim a kiadóban.

* **Kiadó modern berendezésű butorított szobák fürdőszoba használattal katonatisztek, kadettok, önkéntesek és civil uraknak,** esetleg szolgáskobával hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor u. 4.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ara 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag *Farkas István Apolló* drogeriájában *Rákóczy-ut 7/B.*

* **Nagyváradi és vidéki gyengélkedő katonasághoz** küldök figyelmében, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likórt, rumot, szilvóriumot, seprőt, borovicskát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Harc-térre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi *Suchard* kakao 1/4 kiló 1.90 *Szardinia* nagy doboz 80 fillér. *Szalámi*, *liptói* turó, málnaszörp, cukorkák nagybani árak mellett. *Ostsé*, fillé, *ruszlik* és *sóshering* külön halosztályamban kaphatók. Vigyázat *Aszódi* 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. *Aszódi Kossuth-utca és Rákóczi-ut.*

* **Zsuzsi kisasszony** a *Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódi*val szembe. *Simon Gyula* hangszerkészítőnél. Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szöke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramofonok eladása és javítása olcsóárban. Hír különlegességek.

x **Szeplő-májfojt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, miltessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, *Farkas István Apolló* drogeriájában *Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota* Telefon: 18-02.

x **Kiadó lakások.** *Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás* azonnal kiadó. — *Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás* kiadó. Értekezhetni a *Polgári takarékpénztárnál*.

* **Ingyen eladás.** *Nagytelek-utca 3. szám* alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jó állapotban azonnal eladó. Részletes föltételek megtekinthetők *Kossuth-utca 3. szám* alatti irodánkban. *Budapesti csepelgyár r.t.*

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a *Bémer-tér* közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a ház mesternél. *Szent János-utca 3. szám.*

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a *Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.*

x **Egy nagy raktárhelyiség** a *Szacsavay-utca 11. szám* házában AZONNAL kiadó. Értekezhetni a *Gazdasági és iparbankrt-nál*

x **Kiadó lakások.** *Ósi-tér 14. szám* alatti két üzemhelyiség azonnal kiadó. — *Kossuth-utca 2. szám* alatti két üzemhelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a *Polgári takaréknál.*

A dakozzunk fémtárgyakat a hadsereg céljaira.

Legujabb táviratok.

A németek jelentése.

Berlin, július 1. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Arrastól északra az árkokért való küzdelem tartós tüzéségi harcok közt reánk nézve kedvezően folyik.

Champagneban a franciák eredménytelenül támadnak. A Maas magaslatokon és a Vogézekben csak élénk tüzéségi harc folyt. Ellenséges repülők Le Brüggére és Brüggére bombákat dobtak, anélkül, hogy katonai szempontból vett kárt okoztak volna.

A németek zsákmánya.

Keleti hadszintér.

A helyzet változatlan. A júniusi hadizsákmány 2 zászló, 25.695 fogolyból, ezek közt 121 tisztből, 7 ágyuból, 6 aknavetőből, 52 gépfegyverből, egy repülőgépből és ezenkívül nagy mennyiségű hadianyagból áll.

Elfoglalt orosz állások.

Délkeleti hadszintér.

Linsingen tábornok csapatai tegnap elkeseredett harcokban rohammal elfoglalták a Guila Libatól keletre Kunieva és Lucinea közt és Rohatintól északra lévő orosz állásokat. 3 tiszte és 2328 főnyi legénységet elfogtak és 5 gépfegyvert zsákmányoltak.

Lembergől keletre is behatoltak az osztrák magyar csapatok az ellenséges állásba. Machensen tábornagy serege a Bug és a Visztula között tovább is előnyomulásban van.

Az oroszok szívós harcok után a Visztulától nyugatra is hátrálnak.

A szövetséges csapatok Kamienna mindkét oldalán utánuk nyomulnak.

A Linsingen tábornok, Mackeusen tábornagy és Voyrsch tábornagy vezérlete alatt harcoló szövetséges csapatok összes júniusi hadizsákmánya 409 tisztre, 140.650 főnyi legénységre, 80 ágyura és 261 gépfegyverre rug. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tisza audenciája.

Bécs, július 1 (Saját tud.) Tisza István ma délután tanácskozást folytatott Sturg miniszterelnökkel, este pedig haza utazott Budapestre. Tisza István délelőtt kihallgatáson jelent meg az uralkodónál.

Ágyuból lönek a forradalmároknak.

Csernovitz, július 1. Saját tud.) Egy orosz tiszt leveléből, melyet a Csernovitzban élő hozátartozóihoz intézett, azt írja, hogy Moszkvában a forradalom roppant ijesztő mérveket ölt. **A forradalmároknak ágyukból tüzeltek.** A lakosság ma jobban fél a forradalomtól mint a háborútól.

A nagy offenzíva eredménye.

Bécs, július 1. **A szövetséges csapatok májusi offenzívájának kezdete óta Galiciában elfogtak összesen 464.233 katonát, köztük 13.084 tiszte és 344 ágyút, 940 gépfegyvert, 267 löszerkocsit.**

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Hirdetések

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
11367/915 szám.

Hirdetmény

a halászlai tilalom tárgyában.

Tudomásomra jutott, hogy egyesek az 1888. évi XIX. tc. 18-ik §-ában és a halászlai társulatok üzemterveiben felsorolt halfajokra nézve megállapított halászlai tilalmidőszakot mindenféle ürügy alatt — mint pl. az élelmiszerhiány, kórházak részére szánt szeretetadományok, stb. — nem tartják be; azért figyelmeztetem a város közönségét, hogy a fent jelzett halászlai tilalomra vonatkozó törvényekhez és szabályokhoz szigorúan alkalmazkodjék, egyben közlöm, hogy az 1888. évi XIX. tc. 18. §-ában a következő halfajokra állapított meg a tilalmi időszak:

Április 1-től július 15-ig: Ponty, (potyka pozsár.)

Március 1-től április 30-ig: Lepényhal.

Szeptember 15-től január 31-ig: Lazac, pisztráng.

Március 1-től május 31-ig: Galóca.

Figyelmeztetem a közönséget, hogy a fent jelzett törvényben megállapított halászlai tilalmi időszakot pontosan tartsa be, mert a visszaéléseket a köztenyészítés érdekeinek megóvása céljából szigorúan ellenőriztetni és minden adott esetben büntetni fogom.

Nagyvárad, 1915. május 29.

Rendőrfőkapitány.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 7256—1915 eln. számú körrendelete folytán közhírré teszem, hogy mind a közös hadseregben mind a honvéd legénység abban a mértékben, a mint azt a hadra kelt sereg részére szükséges pótlások készletébe helyezése és a kiképzés megengedi: kaszálási, aratási és cséplési munkálatokra 14 napra szabadságotatnak és pedig: 1. az önálló mezőgazdák illetőleg ilyenek hozzátartozói, de csak saját birtokukra illetőleg szülei birtokára; 2. mezőgazdasági munkások. A szabadságot az illető katonának személyesen a kihallgatáson (Rapporton) kell kérelmeznie. A szabadságot a pótttestparancsnok engedélyezi. A szabadságot katonák a rendőrség útján ellenőriztetni fognak, hogy azt a munkát, amelyre szabadságotatnak, tényleg végzik-e. Azok, akik munkájukat nem végzik, az illetékes katonai parancsnokságnak azonnal bejelentetnek, amely hatóság a munkát nem végzőket megfogja büntetni.

A mezőgazdák és munkásoknak egyéni szabadságolásán kívül a kaszálási, aratási és cséplési munkálatoknak végzésére 20 katonából álló munkás-csoportok is fognak alakítani. Ezek a munkás csoportok érélyes és megbízható altiszt vezetés mellett községeknek és egyes földbirtokosoknak rendelkezésére bocsátatnak. A munkás-csoportoknak kirendelése iránti kérvény ahhoz a legközelebbi állomásparancsnoksághoz intézendő, ahol a pótttest van (Nagyváradon tehát a m. kir. honvéd állomásparancsnoksághoz). A birtokosoknak erre vonatkozó kér-

vénye a katonai ügyosztály által láttamozandó.

A munkás-csoportnak és a mellé adott altisztnek elszállásolása és élelmezése a munkás-csoportot igénybevevő birtokos feladata. Az élelmezést a munkaadó az altiszt által átadandó élelmezési pénzért tartozik teljesíteni, amely pénz átvétele nyugtázandó. A munkás-csoport tagjainak, valamint az azok mellé felügyelet céljából kirendelt altisztnek a munkaadó mindegyik munkanapért a helyi szokásos napszámmal megfelelő munkadíjat tartozik kifizetni. Az utazási költségek a munkaadót nem terhelik.

A fenti rendelet értelmében felhívom a nagyváradai mezőgazdákat és birtokosokat, hogy munkás szükségletüket összeírás végett a katonai ügyosztálynál azonnal jelentsék be.

Nagyvárad, 1915 június 25.

Eleméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

Cs. és kir. katonai élelmezési raktár Nagyvárad.
2738. szám.

Hirdetmény.

Fenti Élelmezési Raktárnál kb. 431 métermázsa és 20 kg. elromlott, baromfi etetésre alkalmas husfőzelékkonserv kerül 1915. évi július hó 20-án d. e. 10 órakor árverés útján eladásra.

Az árverés Baross-utca 2. szám alatt lesz megtartva. Venni szándékozók meghívotnak, hogy azon résztvegyenek.

A vevő tartozik a vételárat azonnal készpénzben, II-ik fokozat szerint felülbélyegezett letétjeggyel, az élelmezési-raktár pénztáránál befizetni és az áru azonnali elszállításáról gondoskodni. Tartozik továbbá, mivel a konzervek 200 adagként a 200 gramm. ládákban vannak csomagolva, minden átvett ládáért 3 koronát letétbe helyezni, mely letét az üres ládák jókarban való visszaszállítása után vissza lesz fizetve.

Kisebb tételek átvétele, a körülményekhez képest, szintén lehetséges. Mindennemű további felvilágosítás az Élelmezési-Raktár iroda helyiségeiben, Baross-u. 2. szám alatt, vasárnap kivételével, minden nap d. e. 8 és 10 óra között beszerezhető.

Nagyvárad, 1915 jun. hó 29.

A Nagyváradai Katonai Élelmezési Raktár
Kezelő bizottsága.

Felhívás

Nagyvárad város közönségéhez!

A háborúval kapcsolatban fellépni szokott fertőző betegségek behurcolásának és elterjedésének megakadályozására a következő

ÖVRENDSZABÁLYOK

pontos betartását és követését rendeljük el:

a) Minden háztulajdonos, szállodák, vendégfogadók, korezmák, éttermek, kávéházak, gyárak, iparműhelyek, intézetek, üzletek, nyilvános helyiségek stb. tulajdonosai kötelesek a köztisztaság fenntartása céljából a szemetet és trágyát naponta a hatóság által megállapított és városrészenként kijelölt szeméttelre kihordatni, az udvart, házelejét és folyókat naponta a reggeli órákban felsepergetni és kitakarítani.

Személtáradát, árnyékszékeket, emésztőgödört és folyókat naponta kötelesek fertőtleníteni és pedig vagy frissen készült mézszejjel, mely egyrészt frissen oltott méz és három rész víz keverékéből áll, vagy 5 százalékos Carbololdat, vagy 5 százalékos Lysololdattal. Ezen fertőtlenítő folyadékokból az árnyékszékekbe naponta két liternyi mennyiség öntendő, a többi helyek pedig szintén bőségesen fertőtlenítendők.

b) A lakások tisztán tartandók, naponta többször szellőztetendők és a bennük levő tárgyak nedves ruhával letörölendők. Különös gond fordítandó a legyek és élszöcskék irtására, minthogy ezek gyakran terjesztői a ragálynak. A lakosság tartsa magát tisztán, sűrűn mosakodjék vízvezetési vízben és kezét evés előtt mindenki mossa meg.

c) Evésben és ivásban mindenki mértékletes legyen. Nyers eledelt lehetőleg ne egyék, gyümölcsöt megmosva, hámozva. Elelmicikkek a legyek ellen megvédendők.

d) A Körös vizének használata bármely célra tilos, ugyszintén nem szabad az egyes házakban még meglévő kutak vizét sem ivásra, sem főzésre, sem mosogatásra használni.

e) Piaci árusok, élelmicikkek árusítói kötelesek helyiségeiket, bódéikat és árusítóasztalaikat a legtisztábban tartani, különösen nagy gondot fordítsanak verdegélszöcskék, kávéháztulajdonosok, cukrászok, ételkifőzők, mézárások, hentesek és pékek üzleteikre és műhelyeikre, hogy ugy helyiségeiket, mint áruhadjaikat és áruikat a legnagyobb tisztaságban tartsák. Elelmicikkek zárt helyen vagy tiszta ruhával letakarva tartandók, hogy portól, legyektől megóvassanak. Romlott és hamisított élelmiszerek elárúsítói a legszigorúbban fognak büntettetni.

f) Ragályfogó áruk raktárait, u. m. rongy, csont és bőrtelpeket naponta fertőtleníteni kell. Érkező árukat azonnal.

g) Sertésbuzaládák, ólak, istállók és szárnyas állatok ketrecai állandóan tisztán tartassanak és naponta fertőtlenítessenek.

h) Hányás és hasmenéssel járó kolerára, typhusra gyanus, vagy gyanus kiütéssel járó megbetegülésnél azonnal orvost kell hivatni és a hatóságnak bejelenteni.

i) Fertőzött helyről jött személyek, podgyászok élelmicikkeit, különösen szennyes ruhákat tartalmazó csomagok a hatóságnak sürgősen bejelentendők, hogy a kellő ellenőrzés és fertőtlenítés keresztül vihető legyen. Különösen köteleztetnek erre szállodák és szállóhelyek tulajdonosai és vezetői.

A hatóság eljárása magában nem elég a fenyegető járványok elleni védelemre, minden polgárnak ki kell ebből venni részét és e tekintetben számítunk is Nagyvárad város intelligens lakosságának a támogatására, mert e nélkül küzdelmünk meddő maradna.

Végül megjegyezzük, hogy amennyiben ezen felhívásnak egyesek eleget nem tennének, ellenük a törvényes eljárás folyamatba fog tétetni és minden kihágás a legszigorúbban fog büntettetni.

Nagyvárad, 1915 június hó.

Nagyvárad város tanácsa.

Hirdetmény.

Egy magasabb katonai parancsnokságnak átmenetileg Nagyváradra történt helyezése folytán nagyobb létszámú katonatiszt jön városunkba.

Az ideérkező katonatisztek egyrészt — az eddigi gyakorlathoz képest — szállodákban való elhelyezése ez idő szerint nem eszközölhető, részben a szállodák teljesítőképeségének korlátozott volta, részint azért, mert a Nagyváradot felkereső vidéki vagy átutazó közönséget a szállóhelyektől teljesen megfosztani nem lehet.

Ez okból a tisztai beszállások céljaira a megátulajdonított képező s az 1879. évi XXXVI. t. c. 9. § a értelmében szállásadásra kötelezett házak fognak igénybe vétetni, természetesen az arányos teherviselés elvének megfelelően.

A számadási kötelezettség megállapításánál a következő irányelvek szolgálnak:

A tisztai szállásadás kötelezettsége a ház birtokost terhelvén, az elsősorban a háztulajdonostól követeltetik, amennyiben a háztulajdonos nem lakik házában s az 1879. évi XXXVI. t. c. 15. §-ban megadott azon

jogával, hogy az elszállásolás végett hozzá utalt tisztet ugyanazon városrészben fekvő más helyiségbe saját költségén kellően elhelyezheti, nem él s a bérbeadott lakások valamelyikében alkalmas, kellően bebutorozott szoba van, az a lakótól is igénybe fog vétetni az előírt illeték fejében.

Ezen alapelvek alapján történendő elszállásolás fogantatásával a városi katonai ügyosztály által kiküldött szállásbiztos a tisztai szállások kijelölése végett a helyszínen meg fognak jelenni. Miután a haderő érdekeinek bármily tekintetben való előmozdítása a jelenlegi nehéz időkben mindenkinek hazafias kötelessége s meg vagyok győződve, hogy Nagyvárad város hazafias és áldozatkész polgársága ezen kötelezettséget elől sem fog elzárkózni, felkérem a szállásadásra kötelezett háztulajdonosokat, illetve az igénybe veendő magánlakások bérleit, hogy a katonai ügyosztály kiküldöttjét s a szállásolással megbízott katonatisztek feladataik teljesítésében előzékenyen támogatói szíveskedjenek.

Nagyvárad, 1915 június 16.

Eleméry Ferenc
katonai tanácsos

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a **Wolfram lámpák** ára olcsóbb lett, **Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen.**

Elfoglaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. **Csillárok, izzólámpák** állandóan nagy választékban kaphatók. **Villamos motorok** 1/4 lóerőtől minden nagyságban. **Főszerező telefonja 55. sz.**

Telefon szám 514.

13014/915. szám.

Hirdetmény.

Belügyminiszter ur 29166—VII. d/1915 számú körrendelete alapján figyelmeztetem a város közönségét, hogy a vasuti állomásokon átvonuló katonaságnak szeszes italokat sem pénzért, sem ajándékképpen ne adjanak, mert eme rendelkezés betartását szigorúan ellenőriztetem s az ellene vétők megbüntetése végett intézkedni fogok.

Nagyvárad, 1915 június hó.

Rendőrfőkapitányság.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Esztéi László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

14003—1915. sz.

Hirdetmény.

Az állami mértékhitelítő hivatal f. évi 186 számú megkeresése értelmében közhírvé teszi, hogy Olaszi városrész és a Szőlőhegyre nézve az 1915. évi időszakos mértékhitelítés a következő sorrendben fog megtartatni: Az a. b. betűkkel kezdődő nevek július 6-án c. e. betűvel kezdődők július 7-én f. betűvel kezdődők július 8-9-én. g. betűsök július 10-én h. i. betűvel kezdődők július 13-án. k. betűvel kezdődők július 14-én és 15-én. l. m. betűvel kezdődők július 16. 17. o. r. betűsök július 20. 21. s. sz. betűvel kezdődők július 22. 23-án. t. z. betűvel kezdődők pedig július 24. 27-én.

Felhívom ennél fogva az olaszi-i városrészben és a szőlőhegyen lakó összes kereskedők, iparintézetek és ipartelepek tulajdonosait, hogy az időszakon hitelítésre kötelezett mértékeiket a fent jelzett napokon az Állami mértékhitelítő hivatalnál mutassák be, mert ellenkező esetben 200 koronától 800 koronáig terjedhető büntüntetést és 8 napig terjedhető elzárással büntettetnek.

Nagyvárad, 1915. június 26-án.

Rendőrfőkapitányság.